

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การดำเนินงานและการดูแลที่สาธารณประโยชน์
เพื่อก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว

จัดทำโดย นายบุญช่วย เกิดรัตน์
ตำแหน่ง นายช่างสำรวจชำนาญงาน
สังกัด ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตลาดพร้าว

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การดำเนินงานและการดูแลที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว

๒. เหตุผลในการเสนอหัวข้อ

คลองลาดพร้าว อยู่ด้านทิศตะวันออกของเขตลาดพร้าว มีความยาวลำคลองผ่านเขตลาดพร้าวประมาณ ๔,๕๐๐ เมตร ความกว้างลำน้ำเฉลี่ย ๒๕ - ๓๐ เมตร คลองลาดพร้าวนี้ใช้แนวคลองด้านทิศตะวันออกเป็นเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างเขตลาดพร้าวและเขตจตุจักร ซึ่งคลองลาดพร้าวผ่านเขตลาดพร้าวบริเวณจุดจบคลองทรงกระเทียม มีสะพานข้ามคลองวัดลาดพร้าวเป็นจุดสังเกตและใช้แนวคลองทรงกระเทียมด้านทิศเหนือแบ่งเขตการปกครองระหว่างเขตลาดพร้าวและเขตวังทองหลาง คลองเมื่อมุ่งสู่ทิศเหนือจะมีคลองไหลผ่านเขตลาดพร้าว ลงสู่คลองลาดพร้าวจำนวน ๔ คลอง ได้แก่ คลองทรงกระเทียม คลองหนองบอน คลองเสื่อน้อย และ คลองหลุมไผ่ ตามลำดับ ซึ่งคลองหลุมไผ่นี้ใช้แนวคลองด้านทิศใต้ของคลองหลุมไผ่เป็นเส้นแบ่งเขตลาดพร้าวและเขตบางเขน

จากการสำรวจพบว่าคลองลาดพร้าว ฝั่งเขตลาดพร้าว ส่วนใหญ่เป็นเขื่อน คสล. มีปัญหาผู้รื้อกล้าคลอง จำนวน ๒๕ ราย ปัจจุบันรื้อถอนแล้ว ๑ ราย เหลือ ๒๔ ราย หากพิจารณาจากเขตการปกครองแล้วผู้รื้อกล้าจำนวน ๒๔ รายนี้ จะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของเขตจตุจักร สำนักงานเขตลาดพร้าวได้เรียนปลัดกรุงเทพมหานครแล้ว ตามหนังสือที่ ๖๖๐๓/๓๑๒๘ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ ทั้งนี้สำนักงานเขตลาดพร้าวได้จัดส่งแบบสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการสิ่งก่อสร้างรื้อกล้าลำน้ำสาธารณะ คลองลาดพร้าว และคลองสองตอน ตามหนังสือที่ กท ๖๖๐๓/๓๑๒๘ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ แล้ว

กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายที่จะก่อสร้างเขื่อนให้มีความกว้างของคลองขนาด ๓๘ เมตรตลอดทั้งโครงการ และจะมีการขุดลอกคลองให้ลึกจากเดิมอีก ๓ เมตร ซึ่งชาวชุมชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับแนวเขื่อนที่กว้าง เนื่องจากคลองส่วนใหญ่มีความกว้างไม่ถึง ๓๘ เมตร หากจะขยายความกว้างดังกล่าว จะทำให้ชุมชนต่าง ๆ ต้องถูกรื้อย้ายเกือบหมด โดยในเดือนธันวาคมที่ผ่านมาตัวแทนชาวบ้านได้ยื่นหนังสือถึงสำนักการระบายน้ำเพื่อกำหนดแนวความกว้างของเขื่อนให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน มีกลุ่มแกนนำคัดค้านโครงการฯ (นำโดยนายสิระ เจนจาคะ) ออกมาเคลื่อนไหวโดยตั้งเป้าว่าหากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) หรือ พอช. ที่ดำเนินโครงการบ้านมั่นคงให้แก่ประชาชน สร้างบ้านมั่นคงไม่ได้ ชาวบ้านก็จะไม่ยอมรื้อถอน เขื่อนก็สร้างไม่ได้เช่นกัน

สำนักงานเขตลาดพร้าว โดยฝ่ายโยธา จึงดำเนินการลงพื้นที่สำรวจและประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือแนวทางวางแผนพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการสิ่งปลูกสร้างรื้อกล้าคลอง เพื่อให้การทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ เห็นผลชัดเจนและรวดเร็วยิ่งขึ้น และในปี ๒๕๕๗-๒๕๕๙ กรุงเทพมหานครจะมุ่งฟื้นฟูและพัฒนาสภาพแวดล้อมของเมืองให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองกรุงเทพมหานคร สู่เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายรัฐบาลและตามมติคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบตามคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้แก่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการก่อสร้างเขื่อน คสร. และประตูประบายน้ำ คลองลาดพร้าว คลองบางบัว คลองถนน คลองสอง และคลองบางซื่อ จากบริเวณเขื่อนเดิม อุโมงค์ยักษ์พระราม๙ - รามคำแหง ถึงประตูประบายน้ำคลองสองสายใต้ ความยาวรวม ๒๒.๖๔ กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ ๘ สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตวังทองหลาง, สำนักงานเขตสายไหม สำนักงานเขตดอนเมือง สำนักงานเขตห้วยขวางสำนักงานเขตจตุจักรสำนักงานเขตลาดพร้าวสำนักงานเขตบางเขน และสำนักงานเขตหลักสี่ เพื่อแก้ไขปัญหาหน้าท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยกำหนด

แผนดำเนินการ ๓ ระยะ กำหนดแผนงานและระยะเวลาก่อสร้าง สํารวจพื้นที่ ข้อมูลการบูรณการคลอง และผู้ได้รับผลกระทบ จัดทำแผนการอพยพหรือย้ายชุมชนที่บูรณการคลองในพื้นที่เป้าหมาย โดยประสาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพัฒนาองค์กร ชุมชน การเคหะแห่งชาติ และ กรมธนารักษ์ จัดหาที่อยู่อาศัยให้ดำเนินการจัดระเบียบและแก้ไขสิ่งปลูกสร้างที่รุกล้ำริมคลองสาธารณะ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อก่อสร้างเขื่อนให้มีความกว้างของคลองขนาด ๓๘ เมตร ตลอดทั้งโครงการ ตามแผนงานที่กำหนด

๓.๒ เพื่อให้ประชาชนผู้รูกล้ำที่สาธารณประโยชน์ ให้ความร่วมมือในการรื้อถอน สิ่งก่อสร้างรูกล้ำคลองสาธารณะ ประชามติเพื่อกำหนดแนวความกว้างของเขื่อนให้เหมาะสมกับสภาพ ชุมชน เพื่อให้คนอยู่ได้ เขื่อนสร้างได้

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดทำแผนงานพัฒนาคลอง และการดูแลที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเขื่อน ในคลองลาดพร้าว

๔.๒ จัดทำแผนอพยพหรือย้ายชุมชนที่บูรณการคลองลาดพร้าว

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

การดำเนินงานและการดูแลที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว ใช้กรอบแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ หลักการ PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้วางไว้อย่างเป็นระบบและ

มีความต่อเนื่อง

C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด

A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป

ประโยชน์ของ PDCA มีดังนี้

๑. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติงาน
๒. การปฏิบัติตามแผนงาน ทำให้ทราบขั้นตอน วิธีการ และสามารถเตรียมงานล่วงหน้าการปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่น และเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดได้
๓. การตรวจสอบ ให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้
๔. การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การดำเนินการมีขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ (วางแผน = Plan)

- ๑.๑ จัดทำโครงการเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขต เพื่อขออนุมัติโครงการ
- ๑.๒ จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ มอบหมายงาน วางแผนโครงการ
- ๑.๓ เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เอกสาร สถานที่ดำเนินโครงการ
- ๑.๔ ติดต่อประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๕ ประชาสัมพันธ์โครงการ ประชุม

๒. ขั้นดำเนินการ (ปฏิบัติตามแผน = Do)

๑. ติดต่อประสานกรมที่ดินเพื่อเตรียมข้อมูลระวาง TM ของกรมที่ดิน
๒. ออกสำรวจสภาพจริงโดยการลงพื้นที่ว่ามีจำนวนผู้บุกรุกที่สาธารณชนทั้งหมดจำนวนเท่าไร
๓. เมื่อทราบข้อมูลแล้วต้องเตรียมเครื่องมือในการรังวัด สถานที่จริง
๔. ทำรายงานต่อผู้บังคับบัญชา (ผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว) ในการทำแผนที่

๓. ขั้นประเมินผล (ติดตามประเมินผล = Check)

๓.๑ รายงานผลการดำเนินงานในแต่ละเดือน สรุปข้อมูลบ้านรูก ล้ำแนวคลองลาดพร้าว ซึ่งได้ทำการสำรวจข้อมูลบ้านที่ปลูกกรุกล้ำอยู่ริมคลองลาดพร้าวที่อยู่บนแนวต้องทำการรื้อถอนเพื่อทำเขื่อน ประกอบกับแผนที่แนวคลองลาดพร้าว ในระบบ GIS ของสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร สรุปผลการสำรวจได้ดังนี้

๓.๑.๑ บ้านที่ปลูกกรุกล้ำในคลองลาดพร้าวทั้งหมด จำนวน

๓.๑.๒ บ้านที่ปลูกกรุกล้ำในคลองลาดพร้าวบางส่วน จำนวน

๓.๓ การประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ

๕.๒ หลักการ ๔M ประกอบด้วย Man (คน), Money (เงิน), Materials (วัตถุดิบ), Management (การจัดการ) นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ ดังนี้ Man =

(กำลังคน) คณะผู้บริหารสำนักงานเขตลาดพร้าว ให้ความสำคัญถึงทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร โดยส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาปนิก วิศวกร เข้าร่วมปฏิบัติงาน

Money = (เงิน) ได้รับงบประมาณจากกรุงเทพมหานครและงบประมาณจากรัฐบาล

Materials = (วัสดุดิบ) เลือกสรรวัสดุดิบที่ใช้อย่างเหมาะสม

Management = (การจัดการ) คือกระบวนการจัดการบริหารควบคุมเพื่อให้
งานทั้งหมดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่

๕.๓ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง เกี่ยวกับสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

เนื่องจากสาธารณสมบัติของแผ่นดินมีความหมายครอบคลุมถึงที่ดินและทรัพย์สินของรัฐอันเป็นสมบัติของชาติและส่วนรวมอย่างกว้างขวาง จึงมีบทกฎหมายให้ความคุ้มครองแยกแยะอำนาจหน้าที่ในส่วนราชการต่าง ๆ รับผิดชอบรวมทั้งมีระเบียบปฏิบัติตลอดจนคำสั่งในการคุ้มครองป้องกันและดูแลรักษาไว้มากมาย สำหรับในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครน่าจะแบ่งสาธารณสมบัติของแผ่นดินได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้สอยร่วมกัน เช่น ถนน ตรอก ซอย คูคลอง หนอง บึง ลำราง เป็นต้น

๒. สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้ประโยชน์เพื่อแผ่นดินโดยเฉพาะซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นที่ราชพัสดุอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง (ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘)

สำหรับในส่วนของกรุงเทพมหานครจะมีภาระและอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้สอยร่วมกัน (ที่สาธารณประโยชน์) ตามข้อ ๑

ส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้ประโยชน์เพื่อแผ่นดินโดยเฉพาะตามข้อ ๒ กรุงเทพมหานครจะเกี่ยวข้องก็เฉพาะกรณีการประสานกับกรมธนารักษ์เพื่อขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ในราชการด้านต่าง ๆ เช่นการตัดและขยายถนน สร้างอาคารที่ทำการ สุวนาธารณะ เป็นต้น แนวทางการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณะ

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจโครงการ

๖.๑.๑ ติดต่อบริษัทที่ปรึกษาที่ดินเพื่อเตรียมข้อมูลระวาง UTM ของกรมที่ดิน

๖.๑.๒ ออกสำรวจสภาพจริงโดยการลงพื้นที่ว่ามีจำนวนผู้บุกรุกที่สาธารณะ

ทั้งหมดจำนวนเท่าไร

๖.๑.๓ เมื่อทราบข้อมูลแล้วต้องเตรียมเครื่องมือในการรังวัด สถานที่จริง

๖.๑.๔ ทำรายงานเสนอต่อผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว ในการทำแผนที่

ทั้งนี้กองระบบคลอง สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานครเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินการประมวล โดยมีเป้าหมายที่จะก่อสร้างเขื่อนให้มีความกว้างของคลองขนาด ๓๘ เมตรตลอดทั้งโครงการ และจะมีการขุดลอกคลองให้ลึกจากเดิมอีก ๓ เมตร ด้วย

๖.๒ การจัดทำแผนอพยพหรือย้ายชุมชนที่บุกรุกคลอง

๖.๒.๑ รัฐบาลมอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือพอช. ที่ดำเนินโครงการบ้านมั่นคงให้แก่ประชาชน รับผิดชอบทำแผนงานรองรับด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งตาม

แผนงาน ๓ ปีจะมีพื้นที่ดำเนินการในเขตพื้นที่สำนักงานเขตห้วยขวางสำนักงานเขตวังทองหลาง สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตจตุจักร สำนักงานเขตหลักสี่ สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตดอนเมือง และสำนักงานเขตสายไหม รวม ๓๔ ชุมชน จำนวน ๑๑,๐๐๔ ครัวเรือน ประชากรรวม ๖๔,๘๖๙ คน ใช้งบประมาณ ๔,๐๖๑ ล้านบาท

๖.๒.๒ กรมธรรมาภิบาล ในฐานะเจ้าของที่ดินริมคลองที่ชุมชนตั้งอยู่ ดำเนินการให้ชาวบ้านเช่าที่ดินในระยะยาว ราคาถูก เพื่อให้ชาวบ้านที่อยู่อาศัยเดิมในที่ดินเดิมได้ โดยการย้ายบ้าน พื้นแนวเขื่อน จัดผังชุมชนใหม่ หากที่ดินไม่เพียงพอ ชาวบ้านก็ต้องรวมกลุ่มกันไปหาซื้อที่ดินใหม่ หรือหาที่อาศัยของการเคหะ โดยรัฐบาลจะสนับสนุนงบประมาณบางส่วน

๖.๒.๓ การเคหะแห่งชาติ ดำเนินการจัดหาที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับประชาชนริมคลองลาดพร้าวในเบื้องต้น จำนวน ๒,๕๐๐ หลังคาเรือนโดยแยกเป็นดังนี้

พื้นที่สำนักงานเขตห้วยขวาง จำนวน ๑๘๔ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตจตุจักร จำนวน ๖๐๐ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตหลักสี่ จำนวน ๒๔๐ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตดอนเมือง จำนวน ๒๒๙ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตสายไหม จำนวน ๑,๗๑๖ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตลาดพร้าว จำนวน ๒๕ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตวังทองหลาง จำนวน ๒๙ หลังคาเรือน

พื้นที่สำนักงานเขตบางเขน ไม่มีผู้บุกรุก

๖.๓ การออกกฎหมายบังคับปรือถอน ฯลฯ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้รับผิดชอบ

๑. ผู้บริหารเขต มีหน้าที่กำหนดนโยบาย
๒. หัวหน้าฝ่ายโยธา มีหน้าที่ กำกับ ดูแล และสนับสนุนทีมงาน
๓. สถาปนิก วิศวกร มีหน้าที่ศึกษาความรู้ด้านกฎหมาย
๔. เจ้าหน้าที่ฝ่ายโยธา

๕. ฝ่ายปกครอง มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนและจูงใจเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตในทุกระดับให้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลที่สาธารณะประโยชน์เพื่อก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว

๖. ฝ่ายคลัง มีหน้าที่ขอจัดสรรงบประมาณเพื่อการปรับปรุงดูแลที่สาธารณะประโยชน์การก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าว

แนวทางการดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่สาธารณะ เพื่อให้การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความดูแลของกรุงเทพมหานครเป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมจึงให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคุ้มครองป้องกันและดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ถือโดยเคร่งครัด ดังนี้

๑. ผู้อำนวยการเขตในฐานะผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดิน โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่ พ.ศ.๒๔๕๗ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๒ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๖๙(๑) และ

มาตรา ๘๙(๑๐) คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้ราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ ประกอบกับหนังสือสั่งการของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๑๕๐๓/๑๒๗๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยริมคูคลองและที่สาธารณะ จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ บริเวณที่สาธารณะประโยชน์ในพื้นที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ และดำเนินการกับผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๒. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจพบผู้บุกรุกที่สาธารณะประโยชน์ ให้จัดทำรายงานเสนอผู้อำนวยการเขต ในฐานะผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๔๔

เพื่อมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบสถานที่ที่มีการบุกรุกในลักษณะที่เป็นการก่อสร้างอาคารหรือปลูกปักสิ่งใด ๆ ลงในที่ดินหรือในแม่น้ำลำคลองอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือเป็นที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือรुकล้ำเข้าไปในบริเวณนั้นหรือไม่ หากพบว่าการกระทำดังกล่าวโดยแน่ชัดปราศจากข้อสงสัยให้สำนักงานเขตพิจารณาหากเป็นอาคารจะดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารหรือรายงานผลการตรวจพร้อมภาพถ่าย แผนผังสังเขป และเหตุผลความจำเป็น นำเรียนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่

กรณีการบุกรุกเป็นการก่อสร้างอาคาร ให้ผู้อำนวยการเขตมีหนังสือแจ้งให้ผู้บุกรุกทราบถึงการบุกรุก และให้ดำเนินการรื้อย้ายออกไปจากพื้นที่ที่มีการบุกรุก โดยในหนังสือแจ้งให้ระบุว่าหากผู้บุกรุกมีหลักฐานการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะให้นำมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ แต่หากไม่มีหลักฐานแสดงการได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะและผู้บุกรุกไม่ยินยอมรื้อย้ายให้สำนักงานเขตพิจารณาอาคารที่มีการบุกรุกที่สาธารณะว่าได้มีการบุกรุกในส่วนของอาคารหรือบุกรุกทั้งตัวอาคาร เพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม ดังนี้

๒.๑ กรณีที่อาคารมีการรुकล้ำ ที่สาธารณะเต็มตัวของอาคารใช้ ปว.๔๔ ในการดำเนินการ

๒.๒ กรณีที่อาคารรुकล้ำที่สาธารณะเพียงบางส่วนของอาคารใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคารในการดำเนินการ

ทั้งนี้ การใช้ ปว. ๔๔ ให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่สรุปรายงานเสนอต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อพิจารณาเห็นชอบดำเนินการตาม ปว. ๔๔

๓. ในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่ให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ตามข้อ ๒ หากการกระทำผิดที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้สำนักงานเขตดำเนินการกับผู้กระทำความผิดตามแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่กรุงเทพมหานครกำหนดแต่ในการดำเนินคดีอาญา ให้สำนักงานเขตร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามข้อ ๘

๔. เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบตามข้อ ๒ แล้ว ให้ผู้อำนวยการเขตในฐานะปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๑๒๖๗/๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจให้ราชการปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๖ มีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งบุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้น

ดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักให้พ้นจากที่อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้มีคำสั่ง ทั้งนี้ให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามวิธีพิจารณาปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ โดยอุทธรณ์ต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้รับมอบอำนาจตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่๑๒๖๗/๒๕๔๖ ภายในวัน ๑๕ นับจากวันทราบคำสั่งปฏิเสธว่าไม่ได้รับคำสั่งนั้น ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนำข้าราชการสังกัดฝ่ายโยธาหรือฝ่ายเทคนิคหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไปเป็นพยานในการปิดและถ่ายภาพการปิดไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งระบุวัน เดือน ปี ที่ทำการปิด ชื่อผู้ปิด และพยานในการปิดด้วย ให้สำนักงานเขตชี้แจงทำความเข้าใจและให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้องตามกฎหมาย

หากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งสำนักงานเขตกระบวนการ ปว.๔๔ จักยุติลง แต่หากว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่เห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ ให้ส่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา หากเห็นชอบต่อคำอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่ง หากยกอุทธรณ์กระบวนการตาม ปว.๔๔ จะดำเนินต่อไป ในขณะเดียวกัน ผู้กระทำความผิดมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อให้พิจารณาเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หากศาลปกครองพิจารณาเพิกถอนคำสั่งกระบวนการ ตาม ปว. ๔๔ จะยุติลง

ทั้งนี้ ความผิดทางอาญายังคงมีอยู่ให้สำนักงานเขตดำเนินคดีอาญาและพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. เมื่อครบกำหนด ๑๕ วัน ตามข้อ ๔ แล้ว เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง ปลูกสร้างนั้นได้ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือนแล้ว ยังถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นเป็นผู้กระทำความผิดตาม ข้อ ๘ หากไม่มีการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้นให้สำนักงานเขตมีหนังสือแจ้งเตือนให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้นรื้อถอนภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามควรแก่กรณี มิฉะนั้น กรุงเทพมหานครจะเข้าดำเนินการรื้อถอนเอง และเรียกค่าใช้จ่ายจากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวตามจำนวนที่กำหนด

ทั้งนี้ให้ระบุประมาณค่าใช้จ่ายในการรื้อถอน และเงินเพิ่มร้อยละ ๒๕ ต่อปีที่ผู้บุกรุกต้องชำระไว้ในหนังสือแจ้งเตือนการเข้าดำเนินการรื้อถอนด้วย

๖. เมื่อครบกำหนดเวลาในหนังสือแจ้งเตือนตามข้อ ๕ แล้ว เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้นมาดปฏิบัติตามหนังสือแจ้งเตือน ให้สำนักงานเขตจัดการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกปักโดยก่อนการเข้ารื้อถอน สำนักงานเขตต้องดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ ทำประกาศกำหนดการรื้อถอน

และการยึดวัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารหรือสิ่งปลูกปักส่วนที่มีการรื้อถอนปิดไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือสิ่งปลูกปักหรือบริเวณที่จะมีการรื้อถอนดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑๕ วันก่อนที่จะทำการรื้อถอนและให้ทำหนังสือจัดส่งประกาศดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งปลูกปักนั้นทราบ และให้บุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกยึดมาชำระค่าใช้จ่ายในการยึดค่าเช่าสถานที่เก็บ ค่าจ้างดูแลรักษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการยึดและเก็บรักษาทรัพย์สินและรับทรัพย์สินนั้นคืนไปภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการรื้อถอนโดยส่งทางรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้น (ในกรณีที่ทราบชื่อและภูมิลำเนาของบุคคลนั้น) หรือจะดำเนินการบันทึกและให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อรับทราบก็ได้

๖.๒ มีหนังสือขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาลท้องที่ให้ไปเป็นพยานและลงบันทึกประจำวันในวันเข้ารื้อถอน

๖.๓ มีหนังสือถึงการประสานครหลวง การไฟฟ้านครหลวง หรือส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความสะดวกในการรื้อถอน (ในกรณีจำเป็น)

๗. เมื่อถึงกำหนดวันเข้ารื้อถอนแล้ว ให้สำนักงานเขตเจ้าทำการรื้อถอนโดยต้องใช้ความระมัดระวังตามควรแต่พฤติการณ์ ในกรณีที่มีการต่อสู้ขัดขวางการเข้าบังคับรื้อถอน ให้สำนักงานเขตร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ ๖๖ (หากการต่อสู้ขัดขวางเป็นการกระทำต่อเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ) ในการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ นี้ ให้สำนักงานเขตมีอำนาจขายโดยวิธีที่เห็นสมควร ซึ่งทรัพย์สินที่รื้อถอนหรืออยู่ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น และให้นำความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒ ๗ มาบังคับแก่เงินที่ขายทรัพย์สินได้โดยอนุโลม

๘. ในการดำเนินคดี ให้สำนักงานเขตมีหนังสือร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลท้องที่เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ทั้งในข้อหาปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใดๆ รุกล้ำที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินโดยไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับอนุญาต ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ ประกอบมาตรา ๑๐๘ ทวิ กรณีที่มีการกระทำความผิดหลังประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้พนักงานสอบสวนตั้งโทษในมาตรา ๑๐๘ ทวิเพื่อประโยชน์ในการขอให้ศาลสั่งรื้อในคราวเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญา) ข้อหาที่ทำให้เสียทรัพย์สินที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณะประโยชน์ และข้อหาขัดคำสั่งเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๐ และมาตรา ๓๖๘ และข้อหาก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ๒๕๒๒ มาตรา ๒๑ ประกอบมาตรา ๖๕ โดยในการร้องทุกข์กล่าวโทษนั้น หากผู้กรพบทำความผิดยังไม่ได้รับรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่กระทำความผิด ให้ระบุเพิ่มเติมไปด้วยว่าขอให้มีการบังคับให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ทำให้ที่ดินบริเวณนั้นอยู่ในสภาพเดิมด้วย

๙. เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต้องไปดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนภายในวันถัดจากวันที่ผู้อำนวยการเขตลงนามในหนังสือ และให้รายงานผลการดำเนินการต่อผู้อำนวยการเขตพร้อมจัดส่งสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีอาญาของพนักงานสอบสวนเพื่อบันทึกเป็นข้อมูลในสมุดคุมคดีสำนักงานเขตในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ยอมรับเรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษ ให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายรายงานผู้อำนวยการเขตถึงสาเหตุที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องโดยเร็ว (ตามแบบ บ.๒) และหากปรากฏว่าเป็นการปฏิเสธโดยปราศจากเหตุผลที่ชอบด้วยกฎหมาย ให้สำนักงานเขตทำหนังสือเรียนผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลท้องที่ดังกล่าวเพื่อเร่งรัดพนักงานสอบสวนให้การร้องทุกข์กล่าวโทษต่อไป (ตามแบบ บ.๓)

ทั้งนี้การให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งปวงให้ชัดแจ้ง เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน

(๑) วันที่กระทำความผิดหรือตรวจพบการกระทำความผิดและสถานที่ที่มีการกระทำความผิด

(๒) ชื่อผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (ถ้ามี)

(๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์การกระทำความผิดทั้งปวงว่ามีรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดอย่างไร และสำนักงานเขตได้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดอย่างไร รวมทั้งผลการดำเนินการเป็นอย่างไร

๑๐. ในการติดตามผลการดำเนินคดีอาญาจากพนักงานสอบสวน ให้สำนักงานเขตโดยฝ่ายโยธา มีหนังสือประสานขอทราบผลการดำเนินคดีจากสถานีตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบ (ตามแบบ บ. ๔) ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับทุก ๓๐ วัน และหากภายหลังสำนักงานเขตได้รับแจ้งผลคดีจากพนักงานสอบสวนว่าผู้ต้องหาหลบหนี ให้สำนักงานเขตดำเนินการขอคัดสำเนาหมายจับจากเจ้าพนักงานสอบสวน ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลคดี เพื่อเป็นหลักฐานในการติดตามการดำเนินคดีให้สำนักงานเขตตรวจสอบและกำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการดำเนินคดีให้ช่วยติดตามตัวผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการช่วยเหลือพนักงานสอบสวนอีกทางหนึ่ง หากพบตัวผู้กระทำความผิดหรือมีข้อมูลอันอาจทำให้มีผลต่อการดำเนินคดี ก็ให้รีบประสานพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลที่รับผิดชอบโดยเร่งด่วน

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๕๙

๘. งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๘.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ให้การดำเนินการก่อสร้างเขื่อนในคลองลาดพร้าวได้สำเร็จผลตามแผนงานที่โครงการของสำนักการระบายน้ำดำเนินการ

๘.๑.๑ ระดับผลผลิต (Output)

๘.๑.๑.๑ มีแผนพัฒนาคลองตามแผนงานที่กำหนด

๘.๑.๑.๒ มีแผนอพยพหรือย้ายชุมชนที่บุกรุกคลอง

๘.๑.๒ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๘.๑.๒.๑ สามารถสร้างเขื่อนได้ตามแผนงาน

๘.๑.๒.๒ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรื้อถอนสิ่งรุกล้ำที่สาธารณะ

๑๐๐ เปอร์เซนต์

๘.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล(สำเร็จ)

๘.๒.๑ ประชุมจัดกระบวนการและจัดทำโครงการพัฒนาชุมชนริมคลอง ทั้งด้านความมั่นคงในการอยู่อาศัย การมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี อีกทั้งอยู่อาศัยบนที่ดินราชพัสดุอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

๘.๒.๒ ประชาพิจารณ์ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้ยืดหยุ่น เพื่อเอื้ออำนวยและสอดคล้องกับวิถีชีวิตรายได้และการพัฒนาของชุมชนริมคลองซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อย

๘.๒.๓ ประสานภาคีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสนใจเข้าร่วมสนับสนุนงานด้านการพัฒนาชุมชนและสังคม เพื่อเพิ่มคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต

๑๐. ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานและการดูแลที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเชื่อมในคลองลาดพร้าว ให้ได้ผลอย่างจริงจังต้องได้รับการสนับสนุนในการดำเนินการดังนี้

๑. ผู้บริหารต้องให้ความสนใจ กำกับควบคุม ดูแล สนับสนุน สร้างกระบวนการจัดการ และอนุมัติให้ดำเนินการจัดการตามแผนปฏิบัติการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องสม่ำเสมอจนสามารถสร้าง กระแสนุรักษ์ ให้เกิดขึ้นจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร

๒. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการดำเนินงานและการดูแลที่ สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเชื่อมในคลองลาดพร้าว ด้วยการบอกสอนแนะนำ ปลุกจิตสำนึกให้ เจ้าหน้าที่ที่เข้าทำงานใหม่ทุกคน

๓. ควรมีการพัฒนาใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อการดำเนินงานและ การดูแลที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างเชื่อมในคลองลาดพร้าว

๔. เพื่อให้การดำเนินการกับผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความดูแลของ กรุงเทพมหานครเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ อันเป็นประโยชน์ของประชาชนโดย ส่วนรวมจึงให้หน่วยงานหรือส่วนราชการที่มีอำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคุ้มครองป้องกัน และดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด